

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก จากจังหวัดกระบี่
A Reflection of Culture as Seen in Lullabies from Krabi Province

ญาณิศา รังสิวิวัฒน์ (Yanisa Rungsiwiat) *สมเกียรติ วัฒนาพงษากุล (Somkiat Watanapongsakul)
ประพนธ์ เรืองณรงค์ (Prapon Reungnarong)***

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ (1) ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ในด้านความเชื่อ ค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณี (2) ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ ในด้านอาชีพ ศิลปะการแสดงและการละเล่น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดกระบี่และมีอายุระหว่าง 50 - 80 ปี จำนวน 24 คน โดยจัดเก็บข้อมูลใน 8 อำเภอของจังหวัดกระบี่ อำเภอละ 3 คน เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาพสะท้อนวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ในด้านความเชื่อ พบว่า ชาวกระบี่ มีความเชื่อเกี่ยวกับความเชื่อดั้งเดิม ความเชื่อด้านโหราศาสตร์และความเชื่อด้านศาสนา ส่วนในด้านค่านิยมพบว่า ชาวกระบี่มีค่านิยมเกี่ยวกับบุคคลและสังคม สำหรับด้านขนบธรรมเนียมที่พบในเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการแต่งกาย การเคารพผู้อาวุโส การประพุดิตนและการครองตน (2) กล่าวถึงภาพสะท้อนวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ในด้านอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่เป็นอาชีพที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรม การประมง การค้าขายและอาชีพรับราชการ ในด้านศิลปะการแสดงพบว่า เป็นมหรสพพื้นบ้าน เช่น มโนราห์ หนังตะลุงและร้องเงี้ยว ส่วนการละเล่นพื้นบ้านพบการแข่งขันเรือ การเล่นว่าวและไก่ชน

คำสำคัญ ภาพสะท้อน วัฒนธรรม เพลงกล่อมเด็ก

*นักศึกษาลัทธิสุทร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา ไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช yanisapinK@hotmail.com

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ วัฒนาพงษากุล ภาควิชาไทยคดีศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

***รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์ นักวิชาการ ราชบัณฑิตยสถาน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

Abstract

This qualitative study aimed to analyze. (1) A Reflection of Culture as seen in lullabies from krabi Province In the belief Values and traditions. (2) A Reflection of Culture as seen in lullabies from krabi Province The research used an unstructured interview.

The samples used in this research. Who are resident in Krabi. And aged between 50 - 80 years. Which amounted to 24 By storing information in the eighth district of Krabi province. District 3 percent . Using an unstructured interview as a research tool.

The results showed that. (1) A Reflection of Culture as seen in lullabies from krabi Province In the belief that. Krabi's beliefs about beliefs. Belief in astrology and Religious beliefs . Most of the values found. Krabi are the values of the individual and society. For the tradition is found in a lullaby from Krabi. Is about the dress, Respect for elders , the conduct and govern themselves. (2) Said to A Reflection of Culture as seen in lullabies from krabi Province in the occupations found. Most careers related to agriculture fishery Trade and professional service. In the arts found the folk theater As Manohra , Shadow and ronggeng. For traditional games Found an Regatta , Kite and cockfighting.

Keywords: Reflections, Culture, Lullabies

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

วรรณกรรมเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ศาสนา ค่านิยมของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้วรรณกรรมยังมีคุณค่าทางวัฒนธรรมเป็นมรดกตกทอดที่สะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมอันมีค่าของชาติ

วรรณกรรมเกิดขึ้นจากผู้แต่งใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและประสบการณ์ชีวิตออกมาเป็นเรื่องราว อาจจะเป็นเรื่องราวสั้น ๆ หรือขนาดยาวตามความต้องการ มี 2 ประเภทคือวรรณกรรมลายลักษณ์และวรรณกรรมมุขปาฐะ วรรณกรรมลายลักษณ์มีประวัติความเป็นมา เริ่มจากสุโขทัยเป็นราชธานีคือตั้งแต่ปี พ.ศ. 1835 พ่อขุนรามคำแหงโปรดให้จารึกหลักศิลา ส่วนวรรณกรรมมุขปาฐะ เป็นวรรณกรรมที่เกิดขึ้นจากการออกเสียงและสืบทอดมาด้วยการจดจำ การปรับเปลี่ยนในรายละเอียดจึงมักเกิดขึ้น ผู้รับถ่ายทอดจะพยายามให้วรรณกรรมสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมของตนเอง วรรณกรรมมุขปาฐะมีหลายประเภทเช่น นิทาน ตำนาน ปริศนา คำทาย เพลงประกอบการละเล่นของเด็ก เพลงกล่อมเด็ก ฯลฯ

เพลงกล่อมเด็ก เป็นวรรณกรรมประเภทมุขปาฐะ คือใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอด การร้องเพลงมุ่งให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นใจและรู้สึกว่ามีใครอยู่เคียงข้าง ทำให้เด็กนอนหลับได้อย่างสบาย ส่วนการสั่งสอนและการประชันขันเสียดสีในเนื้อหาเป็นจุดประสงค์รองลงมา เพลงกล่อมเด็กมีในทุกภาคทุกถิ่นของประเทศไทย และมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เช่น ภาคเหนือเรียกว่าเพลงอ้อลูก ภาคอีสานเรียกว่า เพลงนอนสาหล่า เพลงสาขอและนอนสาเด ภาคใต้เรียกว่า เพลงร้องเรือ เพลงชาน้อง และเพลงเปล (ภูเก็ต)

จากการศึกษาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ในเบื้องต้น โดยเฉพาะที่จังหวัดกระบี่ผู้วิจัยพบว่ามีความน่าสนใจ เพราะสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีในสมัยก่อนอย่างเด่นชัด เช่น ในด้านความเชื่อ ชาวกระบี่จะนับถือผีบรรพบุรุษ หรือที่เรียกว่าตายาย เชื่อกันว่า ตายายจะช่วยคุ้มครองลูกหลานให้มีความสุข บางคนก็นับถือครูหมอ ได้แก่ ครูหมอมโนรา ครูหมอเหล็ก ครูหมอลิเก ซึ่งจะต้องทำการไหว้ครูทุก ๆ ปี นอกจากนี้ชาวกระบี่ยังมีความเชื่อเรื่องการทำคุณไสยเช่น การทำเสน่ห์จากปลาช่อน การเสกหนังควายเข้าพุงคน การใช้ยาเบื่อ ยาสั่ง การทำให้คนเป็นบ้าเสียสติ การทำให้ผิวเมื่อยเล็กร้างกัน และการใส่โจโฉผลไม้ โจคือเครื่องรางชนิดหนึ่ง ทำจากวัสดุต่างๆ เช่น ไม้ไผ่ กะลามะพร้าว หรือ กระป๋อง แขนวนิ้วที่ตันไม้ ใช้คาถากำกับและใช้ส่วนผสมที่เป็นอาคมบางอย่าง เช่น คางคกตายซาก ถ้าใครกินผลไม้ชิ้นนั้นทำให้มีอันเป็นไป ตามแต่เจ้าของสวนแข่งไว้ ปัจจุบันการทำพิธีกรรมยังคงมีอยู่บ้าง ฯลฯ

ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก ช่วยให้เห็นวิถีชีวิตทั้งในด้านต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษซึ่งนับวันจะเลือนหายไป ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นลูกหลานชาวกระบี่มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้สั่งสมเอาไว้ และมีความปรารถนาที่จะส่งเสริมและเผยแพร่เพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตในด้าน

1. ความเชื่อ ค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณี
2. อาชีพ ศิลปะการแสดงและการละเล่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากแหล่งข้อมูลคือผู้ให้ข้อมูลจำนวน 24 คน จาก 8 อำเภอในจังหวัดกระบี่

1.2 จำนวนข้อมูลที่รวบรวม เพลงกล่อมเด็ก 115 บท

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้อาจัดและทำ ศัพท์เฉพาะให้เป็นระบบเพื่อสะดวกในการศึกษาวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 นำข้อมูลเพลงกล่อมเด็กที่ได้จัดบันทึกลงในบัตรคำ

3.2 วิเคราะห์ภาพสะท้อนวัฒนธรรมจากเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ ที่รวบรวมได้ตามวัตถุประสงค์

3. การนำเสนอข้อมูล เสนอผลการศึกษาวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัย

1. ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมด้านความเชื่อ ค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณี มีผลการวิจัยดังนี้

1.1 ความเชื่อ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความเชื่อพบว่า ชาวกระบี่มีความเชื่อดังต่อไปนี้

1.1.1 ความเชื่อดั้งเดิม เป็นความเชื่อ ที่เป็นการยอมรับอันเกิดอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ ต่อพลังอำนาจเหนือ ธรรมชาติ ความเชื่อเป็นธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกรูปทุกนาม สิ่งที่มีมนุษย์ได้ สัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เมื่อเกิดการเพาะบ่มความเชื่อโดยอาศัยสิ่งแวดล้อมที่ได้สัมผัสเป็นประจำ เป็นเครื่องช่วยให้ความเชื่อสืบทอดกันมา จึงเกิดรูปเกิดสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งในรูปแบบความเชื่อที่เป็นรูปธรรม และความเชื่อที่เป็นนามธรรม

(1) ความเชื่อเกี่ยวกับแม่ชื่อ ชาวกระบี่สมัยก่อนมีความเชื่อว่า เมื่อเด็กแรกเกิดจะมีแม่ชื่อหรือแม่ชื่อ บางทีเรียกว่า แม่วี เป็นทวดาประจำทารก ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยดูแล ทำหน้าที่พิทักษ์รักษาเด็ก

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ให้มีความสุข ไม่สะดุ้งหรือหวาดกลัวต่อสิ่งใด ตามความเชื่อของชาวกระบี่พบว่าแม่ชื่จะมีอยู่ 4 คน มีชื่อว่า ผุด ผัด ผุด ผัด ถ้าแม่ชื่มีความจำเป็นจะไปไหนจะไปครั้งละ 2 คน อีก 2 คน จะอยู่เฝ้าระวัง ดังบทเพลงที่ว่า

อาเอ้อ...น้องนอนเหอ	นอนให้หลับไหลอยู่ในเปล
แม่เชื่อทั้งเส	รักษาไว้ให้จงดี
ไปสองมาสอง	ระวังนวลน้องอย่าหมองศรี
รักษาไว้ให้จงดี	ความเจ็บไข้ลูกอย่ามีเหอ

(2) ความเชื่อเกี่ยวกับผีสาวเทวดา ชาวกระบี่มีพิธีทำขวัญเด็กและทำขวัญเรือ การทำขวัญเด็ก เป็นพิธีการบูชาแม่ชื่ เพื่อขอให้แม่ชื่เอาใจใส่ดูแลทารกให้มากขึ้น ให้หายจากอาการตกใจกลัวหรืออาการหวาดสะดุ้งผวา กระทั่งเจ็บไข้ได้ป่วย นอกจากนี้ชาวกระบี่ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับแม่ย่านาง เชื่อกันว่าแม่ย่านางจะสถิตอยู่ที่หัวเรือ ชาวเรือจะนับถือและเซ่นสรวงไปตามความเชื่อของตน เมื่อนำเรือลำใหม่ลงแรกน้ำ จะมีการทำขวัญเรือเพื่อเป็นสิริมงคล มีการเชิญขวัญแม่ย่านางตอนผูกค้ายที่หัวเรือหรือผูกผ้าสามสีที่หัวเรือ เพื่อให้แม่ย่านางคุ้มครองให้ปลอดภัย

(3) ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ความเชื่อที่ปรากฏอยู่ในจังหวัดกระบี่ ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ เมตตามหานิยม เป็นวิชาที่ทำให้คนรัก อาจเป็นการปลูกเสกคาถา หรือน้ำมันพราย หรืออาจจะให้อยู่ยงคงกระพัน ด้วยการใส่เวทมนต์ปลุกเสกเครื่องรางของขลังและอวัยวะบางส่วนของสัตว์ เช่น เขี้ยวเลื้อกหลง เขี้ยวหมูตัน เป็นเรื่องที่ทำให้ เนื้อ หนัง กระดูก ของมนุษย์คงทนต่อการยิง การฟันและการแทง ยาตั้งเป็นวิชาที่ผลิตตัวยาที่ให้ผู้อื่นกินแล้วตายและยาเสน่ห์ เป็นวิชาที่ผลิตตัวยาที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความรัก หลงใหล โดยการให้ดื่ม ดม หรือทา ดังบทเพลงที่ว่า

อาเอ้อ.. ชูเหอ	ชูดอกมังเระ
กลับบ้านไม่ได้แล้วเด	น้องถูกเหน่นน้ำตาปลาหูหยง
คดข้าวสักหวัค	คิดถึงคนรักน้องกินไม่ลง
น้องถูกเหน่นน้ำตาปลาหูหยง	น้องกินข้าวไม่ลงเสียแล้ว...เด

1.1.2 ความเชื่อด้านโหราศาสตร์ เป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับการพยากรณ์ โดยการคำนวณวิถีโคจรของดวงดาวบนท้องฟ้า ความเชื่อของชาวจังหวัดกระบี่ ด้านโหราศาสตร์มีหลายอย่าง เช่น ฤกษ์ยาม โชคลาง นิมิตต์ฝัน ฯลฯ ซึ่งจะศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) การแต่งงาน สมัยก่อนพ่อแม่จะเป็นผู้หาคู่ครองมาให้ลูก ๆ โดยที่ทั้งสองอาจจะไม่เคยเห็นหน้า หลังจากฝ่ายชายจัดขันหมากและนำสินสอดมาหมั้นตามประเพณีแล้ว ก็นัดวันแต่ง วันที่จะแต่งงานต้องไปดูฤกษ์ยามเพื่อให้ได้วันมงคลหรือที่เรียกกันว่า “วันดี” ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นวันศุกร์ ขึ้น 1 ค่ำ 9 ค่ำ หรือ 12 ค่ำ สำหรับเดือนจะเป็นเดือน 4 เดือน 6 เดือน 9 และเดือน 12

(2) การประกอบอาชีพ โดยส่วนใหญ่ชาวกระบี่ในอดีต จะประกอบอาชีพ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

เกษตรกรรมคือ ทำนา ทำไร่ ฤกษ์ยามจะเป็นสิ่งสำคัญในการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยวหรือการเก็บรักษาพืชผล เช่น ก่อนดำนาจะต้องดูฤกษ์ก่อนว่าจะดำนาได้วันไหน เป็นวันจุมหรือวันปวยหรือถึงแม้จะเก็บเกี่ยวก็ตามการเก็บเกี่ยวก็เช่นเดียวกัน จะต้องดูวันดี เพราะเชื่อว่าถ้าเริ่มเกี่ยวในวันดี จะทำให้ได้ข้าวเต็มเม็ดเต็มรวงและขณะเก็บเกี่ยวจะไม่มีคนหรือสัตว์ร้ายเข้ามาทำอันตราย

(3) การเดินทางสมัยก่อนเมื่อเวลาจะต้องเดินทางไกล จะต้องหาฤกษ์หายาม เพราะว่าถ้าเดินทางในวันดีจะทำให้ประสบความสำเร็จและมีความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง แต่ถ้าเดินทางในวันไม่ดีหรือวันปวย จะทำให้มีอุปสรรคในทุก ๆ เรื่อง

ดังบทเพลงที่ว่า

อ้าว... เดือนขึ้นเหอ	ขึ้นมาพอทราบรด
พ่อแม่เขตกันหมากหนัด	บ่าวน้อยจำพลัดไม่สู้มา
เขตกเท่าไรวพ่อเนือเนียน	เงินยี่สิบเหรียญเทียบกับผ้า
บ่าวน้อยจำพลัดไม่สู้มา	บากหน้าหาคนอื่น...เหอ

1.1.3 ความเชื่อด้านศาสนา ชาวกระบี่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามมีความเชื่อด้านศาสนา

(1) ความเชื่อทางศาสนาพุทธ คนที่ไทยนับถือศาสนาพุทธมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เชื่อพระรัตนตรัยและหลักธรรมคำสอนของศาสนา เช่น ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ความเชื่อเรื่องอานิสงส์ของการบำเพ็ญกุศล ความเชื่อเรื่องพุทธานุภาพ

(2) ความเชื่อทางศาสนาอิสลาม คำสอนของอิสลามถือว่ามนุษย์ทุกคน ทุกเชื้อชาติในโลกนี้สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกันคืออาดัมและอิวา สิ่งสำคัญที่ต้องปฏิบัติทุกวันคือ การละหมาดซึ่งต้องปฏิบัติวันละ 5 เวลา คือ เช้า บ่าย ก่อนค่ำ พลบค่ำและกลางคืน นอกจากนี้ยังต้องถือศีลอดในเดือนรอมฎอนตลอดเดือน มีการแจกทานทุกปีและการประกอบพิธีฮัจย์ หลักคำสอนของอิสลามมีความเชื่อในเรื่องพระเจ้า ความเชื่อในเรื่องโลกนี้และโลกหน้าและความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม

ดังบทเพลงที่ว่า

อ้าว... มีกรรมเหอ	สองเรามีกรรม
บาปกึ่งบาปปลาเราอย่าทำ	ขอพบพี่ชายกายภาคหน้า
ถ้าตัวน้องหลงเกิด	ขอให้กำเนิดในยอดฟ้า
ขอพบพี่ชายกายภาคหน้า	ถ้าน้องร่วมฟ้าวันเหอ

1.2 ค่านิยม ค่านิยมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ สามารถจำแนกได้ดังนี้

1.2.1 ค่านิยมที่เกี่ยวกับบุคคล ซึ่งจะศึกษาใน ๔ ลักษณะคือ

(1) ค่านิยมที่เกี่ยวกับผู้ชาย คือการให้ความนิยมนกข่องผู้ชายที่มีคุณสมบัติดังนี้ ผู้ชายต้องศึกษาหาความรู้ เป็นคนที่ขยันทำมาหากิน ไม่ลุ่มหลงในอบายมุขและต้องเลือกคู่ครองที่เหมาะสมกับตน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

(2) ค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิง ส่วนใหญ่เป็นค่านิยมที่มุ่งหวังให้ผู้หญิงประพฤติตนอยู่ในกรอบประเพณีคือ ผู้หญิงต้องเป็นแม่ศรีเรือน รู้จักรักนวลสงวนตัว มีกิริยามารยาทที่เรียบร้อยและต้องแต่งงานกับผู้ที่เหมาะสมเมื่อถึงเวลาอันควร

(3) ค่านิยมเกี่ยวกับพระภิกษุ ชาวกระบี่ถือว่าการบวชพระถือเป็นหน้าที่ที่สมบูรณ์แบบของลูกผู้ชาย เมื่อถึงอายุครบบวชทุกคนก็จะบวชตามประเพณี การบวชเป็นพระหรือเณรเท่ากับได้ทดแทนบุญคุณของพ่อแม่ เป็นคนรู้ธรรมะ ฉะนั้นขณะที่เป็นพระภิกษุจึงต้องมีความสำรวมทั้งกายและใจ หากประพฤติตัวไม่เหมาะสม จะถูกสังคมลงโทษ สมัยก่อนนิยมบวชพระก่อนแต่งงานเพราะถือว่าผู้ที่ผ่านการบวชพระ เป็นคนดี มีคุณธรรมสามารถดูแลครอบครัวให้ได้

(4) ค่านิยมการนับถือเจ้าชาย ยกย่องระบบศักดินาเป็นความเชื่อที่ว่าเป็นผู้มีบารมี ความร่ำรวย บุคคลในตระกูลสูงศักดิ์ คือ ผู้ที่เทพเจ้าบันดาลให้มาเกิดจึงได้รับการยกย่องเกรงกลัว

1.2.2 ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม จากการศึกษาภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ ในด้านค่านิยมที่เกี่ยวข้องสังคม สามารถสรุปได้ว่าค่านิยมเกี่ยวกับสังคมมี 3 ลักษณะคือ

(1) ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว ครอบครัวเป็นสังคมที่เล็กที่สุด ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ ลูก ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น ครอบครัวคนไทยในอดีตเป็นครอบครัวใหญ่ ครอบครัวเป็นที่ที่สร้างความอบอุ่นและความสุขใจ เป็นที่ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม อบรมเลี้ยงดูให้สมาชิกเป็นคนดี ซึ่งในครอบครัวจะอยู่ด้วยกันหลายคน ฉะนั้นต่างคนต่างมีหน้าที่ที่จะต้องทำ ต้องรู้บทบาทในฐานะสามี บทบาทภรรยา บทบาทบุตรและบทบาทญาติพี่น้อง

(2) ค่านิยมเกี่ยวกับอาหารการกิน ค่านิยมการบริโภคหรือการกินของชาวกระบี่มีลักษณะไม่แตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่น ๆ ทางภาคใต้มากนัก คือ กินข้าวเจ้าเป็นอาหารหลัก อาหารส่วนใหญ่จะมีรสจัด จะกินเคียงคู่กับผักสด อาหารประจำท้องถิ่นที่นิยมได้แก่ แกงไตปลา แกงน้ำเคย แกงส้มและน้ำพริก

(3) ค่านิยมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย บ้านเป็นปัจจัยสำคัญ ที่เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ลักษณะบ้านของชาวกระบี่ ส่วนใหญ่เป็นบ้านชั้นเดียวยกพื้นสูง มีใต้ถุน วัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น

1.3 ขนบธรรมเนียมประเพณี

1.3.1 ขนบธรรมเนียม ในที่นี้จะกล่าวถึง การแต่งกาย การเคารพผู้อาวุโสและการประเพณีและการครองตน

(1) การแต่งกายสมัยก่อนของผู้ชายชาวกระบี่เป็นแบบง่าย ๆ ใช้ผ้าทอมือย้อมสีที่ได้จากพืชในท้องถิ่น ผ้านุ่งจะมีความกว้าง จะไม่ใช่เข็มขัด ไม่นิยมสวมเสื้อ ใช้ผ้าขาวม้าคาดบ่าข้างใดข้างหนึ่ง หากต้องการความคล่องตัวในการทำงาน ก็จะนุ่งผ้าที่เรียกว่า “ปั้นเตียว” สำหรับผู้หญิงในสมัยก่อนจะนุ่งโจงกระเบนตั้งแต่หัวสาวถึงวัยแก่ โดยใช้ผ้าที่ทอเองนำมาย้อมสีธรรมชาติ ต่อมาผู้หญิงนิยมนุ่งผ้าถุง โดยใช้ผ้าทอพื้นเมือง ส่วนบนของร่างกายใช้ผ้าทอพันรอบอก ถ้าเป็นหญิงสาววัยรุ่นนิยมใช้ผ้าแถบพาดคล้องด้านหลัง ชาย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ผ้าสองข้างไขว้ปิดหน้าอก เงื่อนของชายผ้าผูกไว้ที่ต้นคอ ใช้เข็มกลัดเย็บให้ติดกับชายผ้าซีกยาว พาดอย่างสไบเฉียงหรืออาจใช้ผ้าห่มแบบรัดอกผืนหนึ่งแล้วห่มซ้อนอีกผืนหนึ่ง

(2) การเคารพผู้อาวุโส โดยทั่วไปในสังคมไทย บิดามารดาจะสอนลูกหลานเสมอว่าต้องมีสัมมาคารวะ คือรู้จักที่ต่ำที่สูง รู้จักเคารพผู้เฒ่าอายุ หลงใหลในอายุ ฟ้า ฟ้า น้อย ๆ เด็กเล็ก ๆ ก็จะถูกสอนให้เชื่อฟังรุ่นพี่ถัดไป โดยเฉพาะจะต้องให้ความรักและเคารพบิดามารดา พอเข้าโรงเรียนก็ต้องเคารพครูบาอาจารย์ พอเข้าทำงานก็ต้องให้ความเคารพและรับฟังความคิดของผู้อาวุโสกว่า การเคารพผู้อาวุโสจึงมีความสำคัญและทำให้เกิดความก้าวหน้าในชีวิต

(3) การประพฤติตนและการครองตน ในอดีตบุตรหลานจะถูกปลูกฝังโดยการอบรมเลี้ยงดูให้เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดาอย่างเคร่งครัด วิถีชีวิตตลอดจนวิธีการดำเนินชีวิตจะต้องอยู่ในขอบเขตที่ทางครอบครัวได้วางเอาไว้ ทั้งหญิงและชายจะต้องประพฤติตนและครองตนให้เหมาะสมกับฐานะของตนเอง เพื่อรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล ดังบทเพลงที่ว่า

อาเอื้อ...รักน้องเหอ	อย่ารักแต่ปาก
พาพาพาพาพา	มาให้พ่อแม่เขาลงใจ
เดือนสี่ปีหน้า	ให้พี่พาจนหมากใหญ่
มาให้พ่อแม่เขาลงใจ	คิดใครให้คิดกัน...เหอ

1.3.2 ประเพณี เพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ ได้กล่าวถึงประเพณีดังนี้

1) ประเพณีที่เกี่ยวกับชีวิต เป็นประเพณีเกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตของตนเอง ตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสุขทางจิตใจ เป็นการสร้างบุญกุศลให้กับชีวิตในโอกาสต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การเกิด ในสมัยก่อนเวลาเกิดจะมีหมอดูทำนายเป็นผู้ดูแลแม่ จะมีพิธีกรรมและความเชื่อต่าง ๆ มากมาย เพื่อรักษาชีวิตของแม่และเด็กให้มีชีวิตรอด พอโตขึ้นมาถึงวัยบวชเรียนก็พากันไปฝากที่วัด เพื่อให้เป็นคนดี ตลอดจนเป็นการทดแทนคุณพ่อแม่ที่ให้น้ำนมเพื่อให้พ่อแม่เป็นสุข และตัวผู้บวชเองก็จะได้มีโอกาสศึกษาธรรมวินัย สวดมนต์ภาวนาทำใจให้สงบ จนถึงวัยแต่งงานพ่อแม่ก็จัดการหาคู่ครองที่เหมาะสมให้และจัดงานให้สมเกียรติสมฐานะ เพราะการแต่งงานเป็นสิ่งที่ยุ่งยากถึงเกียรติและศักดิ์ศรีของตนและของวงศ์ตระกูลทั้งสองฝ่าย

2) ประเพณีเกี่ยวกับศาสนา เป็นประเพณีที่ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดกระบี่ถือปฏิบัติ ซึ่งมีรากฐานมาจากความเชื่อในศาสนา ประเพณีที่สำคัญคือ ประเพณีชักพระ หรือลากพระ จัดขึ้นในวันออกพรรษา (แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑) แต่ละวัดจะทำบุษบกหรือพนมพระ ตกแต่งอย่างสวยงาม ตรงกลางบุษบกเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางอุ้มบาตร ตามคติทางพุทธศาสนาแล้วให้ประชาชนลากไป เมื่อเสร็จพิธีลากพระ (ทั้งบนบกและในน้ำ) จะนำเรือพระไปทำความสะอาดแล้วมีพิธีสงฆ์สมโภช ประเพณีที่สำคัญของชาวกระบี่อีกประเพณีหนึ่งคือประเพณีวันสารท หรือ"ชิงเปรต" เป็นประเพณีของของชาวกระบี่ที่กระทำกันในวันสารท เดือน ๑๐ เป็นประเพณีสำคัญที่จัดขึ้นเพื่อทำบุญอุทิศแก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว การทำบุญวันสารท เดือน ๑๐ กำหนดทำ ๒ ครั้ง คือ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ และวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ โดยเชื่อว่า วันแรม ๑ ค่ำ เป็นวันที่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ขมบาลปล่อยให้เปรต หรือเปรตชนขึ้นมาเยี่ยมลูกหลาน ๆ ก็จะทำบุญเลี้ยงต้อนรับ เมื่อถึงวันแรม ๑๕ ค่ำ ก็ถือว่าเป็นวันที่ปู่ย่าตายาย ต้องกลับยมโลก ลูกหลานก็ทำบุญเลี้ยงส่งอีกครั้งหนึ่ง ดังบทเพลงที่ว่า

อาเอ้อ...ทำบุญเหอ	ทำบุญวันสารท
ยกหมรับดับถาด	ไปวัดไปวา
พองลาหนมแห้ง	ตุ๊กแดงตุ๊กตา
ไปวัดไปวา	สาแสดเวทนาเปรต..เหอ

2. ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้านและอาชีพ มีผลการวิจัยดังนี้

2.1 ศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้าน จากการศึกษาเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ ปรากฏว่ามีศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้านหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

2.1.1 มโหสถพื้นบ้าน ชาวกระบี่นิยมชมชอบมโหสถพื้นบ้านที่สำคัญ ๆ คือ มโนราห์ หนึ่งตะลุง และรองเง็ง สำหรับมโนราห์เป็นศิลปะการแสดงของภาคใต้มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีตำนานและที่มาของการแสดง ได้จัดกระบวนการทำร่ายอย่างมีระบบ กำหนดให้มีท่าแม่บทเป็นท่าหลักในการฝึกสอนของครูและสืบทอดทำร่ายต่อๆ กันมา ส่วนหนึ่งตะลุงเป็นศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นอย่างหนึ่งของภาคใต้ เป็นการเล่าเรื่องราวที่ผู้กร้อยเป็นนิยาย ดำเนินเรื่องด้วยบทหรือกรอที่ขับร้องเป็นสำเนียงท้องถิ่น มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาของผู้ชม ซึ่งการร่ายบท การสนทนา และการแสดงเงา นี้ นายหนึ่งตะลุงเป็นคนแสดงเองทั้งหมด มโหสถพื้นบ้านที่สำคัญประการหนึ่งคือรองเง็ง รองเง็งเป็นศิลปะเต้นรำพื้นเมืองของชาวไทยมุสลิม มีความสวยงามทั้งลีลาการเคลื่อนไหวของเท้า มือ ตัว และการแต่งกายคู่ชายหญิง การเต้นรองเง็งของชาวไทยมุสลิม เป็นการเต้นที่สวยงาม คือ ไม่มีการถูกเนื้อต้องตัวกัน

ดังบทเพลงที่ว่า

อาเอ้อ...ชูเหอ	ชูดอกกล้วยเถื่อน
รองเง็งมาเดินไม่ถึงเดือน	พี่ถูกยันต์เต่าเลื่อนหน่วยดาลาย
พอยกเครื่องไฟ	น้ำตาพี่ไหลลงไม่ขาดสาย
พี่ถูกยันต์เต่าเลื่อนหน่วยดาลาย	พี่ร้องให้ตามรองเง็งไปเหอ

2.1.2 การละเล่นพื้นบ้าน จากการศึกษาเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ พบว่ามีการละเล่นที่นิยมของชาวกระบี่ ดังนี้ การแข่งเรือ การเล่นว้าวและไก่ชน เนื่องจากอาชีพหลักอย่างหนึ่งของชาวกระบี่คือการประมง เรือจึงเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบอาชีพ เมื่อว่างเว้นจากการออกหาปลาจึงหากิจกรรมที่สนุกสนานทำคือแข่งเรือ เรือที่ใช้แข่งขันคือเรือโทง หรือเมื่อถึงฤดูที่ว่างเว้นจากการเก็บเกี่ยวชาวกระบี่ก็มีการแข่งว้าว ว้าวที่นิยมเล่นกันมาก คือว้าววงเดือนแบบมีแอก ผู้เล่นมักชักขึ้นในเวลาบ่ายแล้วลงในตอนเช้าของอีกวันหนึ่ง ซึ่งถือว่าว้าวตัวไหนชักไว้ค้างคืนโดยไม่ต้องเอาลงได้นับว่าตัวนั้นวิเศษมาก สำหรับการละเล่นที่สำคัญประการหนึ่งคือ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

การชนไก่ ไก่ชนภาคใต้เป็นไก่เดือย คือ นิยมไก่เดือยแหลม ไก่ชนมีหลายพันธุ์ เช่น เหลือง เขียว แดง หียว (เหยี่ยว) ค่าง ชี (สีขาวล้วน) ดอกหมาก เป็นต้น ไก่เหลืองหางขาว ถือกันว่าเป็นราชาไก่หรือไก่พันธุ์ดีสวยงาม

ดั่งบทเพลงที่ว่า

อาเอ้อ....ไก่ขันเหอ	ขันมากรีดก้อง
ยกขึ้นตะเหวยน้อง	พายเรือแข่งกัน
เรือพี่มาเคียน	เรือน้องเขียนลงยันต์
พายเรือแข่งกัน	ให้หนูกสักวันเดียวเหอ

2.2 อาชีพ จากการศึกษาเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ พบว่า อาชีพหลักของชาวกระบี่มีดังนี้คือ

2.2.1 อาชีพเกษตรกร ชาวกระบี่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่และทำสวน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การประกอบอาชีพในสมัยก่อนจะเป็นการช่วยเหลือกันทั้งหมู่บ้าน คือมีลักษณะเป็นการลงแขกช่วยเหลือหมุนกันไปทั้งหมู่บ้าน โดยไม่ต้องมีการจ่ายค่าแรงในการทำงาน

2.2.2 อาชีพประมง เป็นอาชีพหลักของชาวกระบี่ที่สืบทอดมาช้านาน เนื่องจากมีทำเลที่ตั้งติดกับชายฝั่งประกอบกับมีหมู่เกาะหลายร้อยเกาะและมีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน จึงอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรน้ำ ไม่ว่าจะเป็นน้ำจืดหรือทรัพยากรจากทะเล เมื่อจับสัตว์น้ำไม่ว่าจะเป็นปลา ปู หอย กุ้ง ฯลฯ จะนำสิ่งเหล่านี้ไปแปรรูปเช่น ไตปลา ปลาแห้ง กะปิ กุ้งลูลู ฯลฯ

2.2.3 อาชีพค้าขาย เป็นอาชีพที่มีบทบาทสำคัญในสังคม เพราะการประกอบอาชีพนี้เป็นอาชีพที่นิยมของคนในสมัยก่อนถึงสมัยปัจจุบันและเป็นอาชีพที่สร้างความเจริญให้แก่คนและสังคม สินค้าที่ชาวกระบี่นิยมนำมาค้าขายคือ กล้วย เกลือ ผ้า รังนกนางแอ่น ฯลฯ

2.2.4 อาชีพรับราชการ อาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีอำนาจ เป็นที่เคารพแก่คนทั่วไป ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พ่อแม่อยากให้ลูกรับราชการ เพราะจะได้เป็นเกียรติแห่งวงศ์ตระกูล ที่สำคัญเครื่องแบบราชการเป็นสิ่งที่ภาคภูมิใจของผู้สวมใส่ ได้รับความนิยมนิยมนที่หมู่สตรีที่จะเลือกคู่สามีที่มีอาชีพรับราชการ เพราะผู้เป็นภรรยาจะได้รับความสบาย อาชีพราชการที่กล่าวถึงในเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ คือ ตำรวจ ขุนนาง เสมียน และครู

ดั่งบทเพลงที่ว่า

อาเอ้อ....ลูกแม่คนเดียวเหอ	ตั้งเกี่ยวไ้ไว้
ใครใครมาขอแม่ไม่ให้	ไว้ให้นายเสมียนที่เขียนตรา
น้ำขุ่นแม่ไม่ให้อาบ	แป้งหยาบแม่ไม่ให้ทา
ไว้ให้นายเสมียนที่เขียนตรา	ปีหน้าเขามาขอเหอ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจากจังหวัดกระบี่ พบว่า

1. ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม โดยภาพรวมจังหวัดกระบี่เป็นสังคมแบบเกษตรกรรมทั่วไป มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ จับปลา มีความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่าง ๆ มีการสร้างที่อยู่อาศัยแบบเรียบง่าย ยกพื้นใต้ถุนสูง มีการประกอบอาชีพโดยการพึ่งพาความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ การแต่งกายจะแต่งตามสมัยนิยมแบบชาวใต้ทั่ว ๆ ไป การศึกษาหาความรู้จะเรียนกันที่วัด สำหรับเรื่องอาหารการกิน ชาวกระบี่ยังนิยมอาหารรสจัดมีผักเป็นเครื่องเคียงทุกมื้อ นอกจากนี้กระบี่ยังมีกะปิที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

โดยทั่วไป แม้ว่าสภาพสังคมจะเปลี่ยนไปจากยุคสมัย แต่สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นยังปรากฏให้เห็นเป็นจำนวนมาก สิ่งที่เปลี่ยนแปลงและมีผลต่อสังคมค่อนข้างมากคือ การศึกษาหาความรู้ แทนที่วัดจะเป็นศูนย์กลางการศึกษา ก็กลายมาเป็นสถาบันการศึกษา คือ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย

ด้านความเชื่อ ชาวกระบี่ส่วนใหญ่จะยึดมั่นในการนับถือศาสนาพุทธที่สอนให้เป็นคนมีเหตุผลและเชื่อในกฎแห่งกรรม แต่ยังคงปฏิบัติศาสนพิธีแบบศาสนาพราหมณ์ นอกจากนี้ชาวกระบี่ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับผีนางไม้ ฤๅษียาม หรือเรื่องไสยศาสตร์ทำให้เกิดพิธีกรรมทางด้านความเชื่อ เช่น การทำขวัญ การทำคุณไสย การดูฤกษ์ยาม แม้ว่าสังคมปัจจุบันจะเปลี่ยนไป แต่ความเชื่อเหล่านี้ ยังคงปรากฏมาถึงปัจจุบัน

ด้านค่านิยม ชาวกระบี่นิยมบุคคลที่มีความจริงจัง มีความรับผิดชอบ ใจกว้าง พุดตรงไปตรงมาและนักเลง ผู้ชายจะต้องมีความรู้ความสามารถ นิยมบวชเรียนก่อนมีครอบครัว ถ้ารับราชการด้วยถือว่าเป็นผู้มีเกียรติ นานับถือ ส่วนผู้หญิงต้องประพฤติตนอยู่ในกรอบของประเพณี มีความซื่อสัตย์สุจริต

สังคมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมากมาย ผู้หญิงสามารถศึกษาหาความรู้และทำงานนอกบ้านได้ทัดเทียมผู้ชาย แต่ค่านิยมที่ยังปรากฏให้เห็นถึงปัจจุบันคือ ชาวกระบี่นิยมให้บุตรหลานรับราชการ เพราะถือเป็นอาชีพที่มีเกียรติ

ด้านขนบธรรมเนียม ชาวกระบี่เป็นคนที่ยิ้มแย้มแจ่มใส มีสัมมาคารวะ เคารพและเชื่อฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส แสดงความเคารพด้วยการไหว้ ผู้หญิงมีกิริยาเรียบร้อย รักนวลสงวนตัว สำหรับผู้ชายศึกษาหาความรู้และขยันทำมาหากิน นิยมแต่งกายแบบพื้นเมืองภาคใต้ทั่ว ๆ ไป ปัจจุบันเมื่อความเจริญทางด้านเทคโนโลยีมีมากขึ้น การแต่งกายก็เปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย แต่ยังคงมีบางส่วนที่รักษามรดกขนบธรรมเนียมอย่างเหนียวแน่น

ด้านประเพณี ประเพณีที่สำคัญของชาวกระบี่จะเกี่ยวกับชีวิต และศาสนา เช่น การเกิด จะมีข้อห้ามและข้อปฏิบัติมากมาย มีการทำขวัญเด็ก การบวชบาลาคกล่าว เมื่อใดต้องนำไปฝากที่วัด เพื่อบวชเรียน สำหรับประเพณีทางศาสนา เช่น ตักบาตรเทโว ชักพระ และ วันสารทเดือนสิบ ประเพณีส่วนใหญ่ยังคงยึดถือปฏิบัติตั้งแต่อดีตมาสู่ปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไม่มากนัก แต่สิ่งที่เห็นชัดเจนคือ การเกิด ปัจจุบันชาวกระบี่นิยมทำคลอดที่โรงพยาบาล เพราะมีความปลอดภัยมากกว่าการคลอดกับหมอดำเฒ่า

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ด้านศิลปะการแสดงและการละเล่น ศิลปะการแสดงที่ยังคงนิยมในปัจจุบันคือ มโนราห์ หนังตะลุง และ ร้องเงา สำหรับการละเล่นพื้นบ้าน คือ การแข่งเรือ การเล่นว่าว และการชนไก่ ซึ่งยังคงรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมไว้อย่างเหนียวแน่นจะเปลี่ยนไปเฉพาะส่วนน้อยเท่านั้น เพื่อปรับให้เข้ากับยุคสมัย

ด้านอาชีพ ชาวกระบี่ส่วนใหญ่นิยมประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ประมง ค้าขาย และรับราชการ ซึ่งนิยมมาถึงปัจจุบัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม อาชีพที่เคยทำรายได้ คือการขายควาย ในอดีตนั้น ปัจจุบันไม่ค่อยมีแล้ว เพราะชาวกระบี่นิยมทำนาทำสวนด้วยเครื่องจักร

2. การรวบรวมเพลงกล่อมเด็กให้เป็นลายลักษณ์อักษรถือเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์เพลงกล่อมเด็กของชาวกระบี่ เพราะนับวันเพลงกล่อมเด็กกำลังจะเลือนหายไปพร้อมกับผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านและอีกประการที่สำคัญควรส่งเสริมให้เยาวชนมีการเก็บรวบรวมเพลงกล่อมเด็กในห้องเรียนของตน พร้อมนำไปเผยแพร่ให้คนอื่นรับทราบเพื่อที่จะได้ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งมีค่านี้ไว้ให้คงอยู่ตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ จากจังหวัดกระบี่ เพื่อประโยชน์ของการวิจัยต่อไป ขอเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรมของจังหวัดกระบี่ในอดีตกับปัจจุบัน
2. ควรมีการวิจัยเจาะลึกวัฒนธรรมในแต่ละด้าน เพื่อที่จะได้ทราบคำตอบที่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

เกษม ขนากแก้ว (2540) แง่คิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์

จำเริญ แสงดวงแข (2523) โลกทรรศน์ชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก สงขลา :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

ชฎานิชญ์ จอมพวงส์ (2545) “การศึกษาวรรณกรรมมุขปาฐะคำบลควนชุม อำเภอร่อนพิบูลย์

จังหวัดนครศรีธรรมราช”(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาไทยคดีศึกษา :

มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2535) วรรณกรรมภาคใต้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภิญโญ จิตต์ธรรม (2509) เพลงพื้นเมืองชาวบ้าน : เพลงร้องเรือ หรือ เพลงกล่อมเด็ก สงขลา : โรงเรียนสตรี

ฝึกหัดครูสงขลา

มัลลิกา คณานุรักษ์ (2524) เพลงกล่อมเด็กไทยมุสลิมภาคใต้ ปัตตานี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เยาวเรศ สิริเกียรติ (2521) เพลงกล่อมเด็กของไทย. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาภาษา

และวรรณคดีไทย) คณะมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

เลิศลักษณ์ ปดิฐพร (2517) “เพลงร้องเรือ” (วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย ภาควิชาโบราณคดี)

คณะโบราณคดี :มหาวิทยาลัยศิลปากร

วันเนา ยูเด็น (2525) เพลงชาनों กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไวยวัฒนาพานิช

ศิวพร จิตะฐาน (2535) เอกสารการสอนชุดวิชาไทยศึกษา :อารยธรรม หน่วยที่ 2 นนทบุรี: สำนักพิมพ์

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สาคร พรหมนิ (2538) “วิเคราะห์วัฒนธรรมที่ปรากฏ ในเพลงกล่อมเด็ก อำเภอบางพลี จังหวัดนครศรีธรรมราช”

(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา) คณะศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยทักษิณ

สืบพงศ์ ธรรมชาติ (2549) วรรณกรรมเฉพาะท้องถิ่นไทยภาคใต้ สงขลา: เหมการพิมพ์

สุริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2512) คติชาวบ้านปักษ์ใต้ กรุงเทพมหานคร : ก้าวหน้า

สุริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2524) วิเคราะห์สารัตถะ เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ สงขลา : โครงการฝ่ายวิจัย สถาบันทักษิณ

คดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

